

Hirdetmények.

előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmentelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Table with subscription rates: Egész évre 10 ft - kr., Félévre 5 ft - kr., Negyedévre 2 ft 50 kr., Egy hóra 1 ft - kr.

Hirdetési díj:

Ottasóbs petitor egyszeri beigtatásért 5 kr. Bélyegdíj minden hirdetésért külön 20 kr. Nyiltér 4 hasábs petitorsért 20 kr.

Hirdetést vagy reclamat magában foglaljt ujdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Hétfő Május 25.

100. szám.

A lefolyt ülészek.

(Egy kis visszapiantás.)

Budapest, május 24.

(F.) A lefolyt országgyűlési ülészeknek berekesztése államiségünk élete s fejlődése tekintetében az idő szempontjából is fontos, mert összeesik az 1867-iki koronázásnak június 8-án leendő huszonnegyedik évfordulójával. S minthogy ezen időszaknak legvégső és legkiemelkedőbb eredményeképp azt jegyezhetjük föl, hogy Magyarország a pénzügyi és gazdasági kibontakozás stádiumát sikerrel állotta ki, joggal mondhatjuk, hogy a legújabb Magyarország a most berekesztett ülészek végén csakugyan minden tekintetben elérte nagykorúságát.

És ha visszapiantunk a lefolyt ülészeknek munkájára s terveire, azok csakugyan a magasabb fejlettségű és színvonalu teljes korúság előjeleinek tekinthetők.

A lefolyt ülészek becsületes munkában telt el, mely dicsőségére válik a kormányunk épp úgy, mint magának az országgyűlésnek. Tehát távol állunk attól, mintha a munka dicsőségét kizárólag a szabadelvű pártnak akarnánk vindikálni, hanem elismerjük, hogy a munkát az ellenzéki pártok is komoly törekvéssel maguk is folytatták és előmozdították.

A képviselőház tehát nagyobb részt hasznosan és eredményesen töltötte idejét, bár azért volt, mint máskor is, olyan vita is, melyből sem az országra haszon, sem a politikai pártokra dicsőség nem háramlott. Itt kell fölemlíteni az elkeresztelési vitát, mely azu nagyon sajnos jelenségnek bizonyosságán szolgált, hogy az ultramontán áramlat, a középkorba illő felekezeti szempont még a parlamentben is gyökerekkel bír. Másrészt azonban ezen kicsinyes és szűklátókörű urak teljes veresége az országban és a parlamentben nyilvánuló tisztult és emelkedett szempontoknak épen dicsőségére szolgált, mert az ország és a parlament többsége tüntető helyesléssel szentesítette azt

a liberális irányzatot, melyet a Szápáry-kormány ebben a kérdésben is, mint másban, fönntartott.

A szabadelvű párt reform kormányja a lefolyt ülészeket arra használta, hogy nagyszabásu reformjait részben előkészítse, részben már meg is kezdje, s a reform munka első gyümölcsei már az ülészekben is megértek.

A Szápáry-kormány legelső diadala a költségvetési többlet volt, melytől államiségünk nagykorúságát számítottuk. S az egész nemzetet elfogta ezen állapot érzetének büszkesége, midőn a Tisza Kálmán által prognosztikált pénzügyi egyensúly oly pontosan s oly realisan bekövetkezett.

A másik nagy, életbe vágó reform, a közigazgatási reform volt, mely hivatva lesz közigazgatásunk sok helyütt elavult és túlhaladott részeibe új szervezetet, ut alakot hetyezni. Ezt a javaslatot a most megnyíló ötödik ülészek már a bizottság tárgyalás retortáján átment, javított és bővített kiadásban veszi át. S azért, hogy ez a javaslat nem lett máris törvényne, nem lehet senkit szemrehányással illetni. mert teljes tárgyilagossággal elismerjük, hogy az elenzéki bizottsági tagok nem huzavonát csináltak a bizottsági ülésben, hanem komoly és tárgyilagosa kritika gyakorlása által a törvényjavaslat helyes és célirányos megalkotását elősegítették.

Ezen két nagy reformon kívül nagy jelentőségű továbbá az, ami igazságszolgáltatásunk terén történt. Az új s közel jövőben levő szóbeli eljárás kerete, a táblák szétosztása csak az imént lett tényre. S e mellett az új bírói és ügyészi szervezet is már törvény erájére emelkedett. Előkészítés stádiuma alatt van továbbá a büntető törvény reviziója s a bagatell és a sommás eljárás reformja.

A kabinet többi tagjai — ha nem is ilyen nagy alkotásokkal, mert hisz arra minden évben nem lehet alkalom — szintén szakukba vágó számos fontos

kérdést oldottak meg vagy legalább előkészítették enqúetek által vagy rendeletek utján.

Baross Gábor különösen a kisebb és nagyobb jelentőségű intézkedések egész sorozatával lépett föl. A magyar államvasutak helyi árutarifája kereskedelmi forgalmunk új korszakát képezi. Kereskedelmi szerződésünk Németországgal újbiztosítékokat szerzett Magyarország speciális érdekeinek. A vasárnapi munka szünetéről és a beteg munkások segélyezéséről szóló törvények, valamint az ezután sorra kerülő, a munkásoknak baleset ellen való biztosításáról szóló javaslat a társadalmi osztályok békés együttélésére jelentékeny hatást gyakoroltak. S csakugyan május elseje alkalmával a magyar munkásokban a külföld anarchistaival szemben, a józan fölfogás kerekedett felül.

Közgazdasági haladásunkkal lépést tartott kulturális tevékenységünk, ami gróf Csáky Albin érdeme, ki a kisdédővást, bár a némi nemzetiségi tiltakozás daczára; de a parlament általános helyeslésevel — törvényileg szabályozta s a mellett az egyetemektől a népiskoláig minden fokát a közoktatásnak valami módon illette. Idevág az egyetemi lezkepzés-reform, a testi nevelés reformja, a tanítóképzők ügyében kibocsátott rendelet, s főképp az országos közoktatási tanács újjaszerzése.

Véderőnk cmelésére a lefolyt ülészekben sikerült föltámasztani a megbukott magyar fegyvergyárat és Fejérváry Géza báró a katonai özvegyek és árvák nyugdíjának áldását szélesebb körre terjesztette ki törvény utján.

Földmivelésünk terén a szőlővel beültetett homokterületek állami kedvezményt nyertek és megkezdette Bethlan András gróf a telepítést s a kincstári erdők értékesítését nyaraló telepek létesítése által.

A lefolyt ülészekben tehát erősen folyt ugy a javítás, mint az új alkotá-

sok munkája, melyekre tovább építeni a most megnyílt ötödik ülészek van hivatva.

Az új színigazgató kérése.

Debreczen, május 25.

Leszkay András színigazgató többféle kérései járult a városi tanacshoz, a melyeknek teljesítése bizonyos, hogy pénzbeii kiadásokkal jár. De e kérések között egy sincs, a mely, még ha több áldozatba kerülne is, meg nem adható volna; annyival inkább, mivel a színigazgató maga is kész a terhek egy részét viselni. Ezt az ajánlattevést, mint kedvező alkalmat, tanácsos megragadni; mert hiszen ha most nem, de pár év múlva valószínűleg ugyis kénytelen lesz a város teljesen a maga költségén is eszközölni azokat az újításokat, átalakításokat, amelyeket Leszkay András jelen kérvényében a tűzbiztonság, a jó izlés és a czélszerűség szempontjából már most foganatosítani kíván, ő maga kész lévén többféle könnyítéseket tenni a városnak.

Különösen három pontját a kérvénynek tartjuk olyannak, a melyeknek eszközöltetése valóban szükséges és mi a magunk részéről köszönettel adóznunk a színigazgatónak, amiért ezt a három dolgot kezdeményezte.

Első: a régi, romosolt, életveszélyes színpad renoválása, kapcsolatban egy hajtó erőül szolgáló gázmotor beszerzésével és a görögútiz kiküszöbölése villanyvilágítás alkalmazásával.

Második: a ruhatár felújítása, illetőleg — a mit mi is legjobban pártolunk — ennek és a könyvtár eladása a megajánlott árért Leszkay Andrásnak.

Harmadik: a földszinti állóhelyeknek páholyokká átalakítása. A páholyok ma már nem elegendők a megszorodott páholybőrő község befogadására. E hiányt ugyan három új páholy nem fogja egészen pótolni, de segítve lesz némileg rajta. A tanuló ifjúság jó és olcsó helyet kapna az emeleti zárt-székek; így az ő érdekeik sem lennének sértve.

A kérvény egész terjedelmében így szól: Tekintetes Városi Tanács!

Miután szerencsés voltam a városi színház igazgatását elnyerhetni, — ebből folyó feladatomban tekintem azt, — hogy a színház ügyét a nemes város méltóságának és a változott viszonyoknak megfelelő nívaura emeljem, már az első naptól kezdve minden időmet és tehetséget az ügy tanulmányozására fordítottam.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Csokonai Vitéz Mihály.

(Sajtó alá kész irrdalomtörténeti munkából.)

irta: Dr. Kardos Albert.

Kisfaludy Sándor és Csokonai közel állottak egymáshoz abból a szempontból, hogy nem szögdtek Kazinczy merész és erőszakos újításaihoz, de a nyelvnek csak mivelésére, csupán természetes tovább fejlesztésére törekedtek.

De minden más tekintetben a különbségnek mély szakadéka tátong köztük. Kisfaludy a nemesi (gentry) osztály képviselője, mely kezében tartotta akkor a politikai jogot; a közigazgatási hivatalokat és földbirtokot. Csokonai alsóbb polgári rendből származik, melyet akkor polgárságnak sem, hanem csak népnék neveztek s mely a városoknak a kézmivéseket, a falvaknak a szegény lelkészeket s még szegényebb tanítókat adta: Kisfaludy-nak atya gazdag földesur és a megyének első, leghatalmasabb tisztviselője, alispánja, Csokonaié szegény kórhárgus, ki a mellett a borbély mesterséget is űzi. Kisfaludyt atya joga taníttatja, hogy a megyében majd tiszteletbeli, de befolyásos hivatal foglalhasson el; Csokonaié szülei theologiai pályára szánják, hogy mint jámbor falusi pap, vagy szerény kollégiumi tanár élje le életét.

Az előre kitűzött pályától azonban mindkettő elszakad. Kisfaludy s Corpus jaris-t karddál cseréli föl, mert a magyar nemes ugys katonának van hivatva; s miután végig élvezte a fényes gárdatisztség gyönyöreit és végig szenvedte a francia háború fáradalma it, visszavonul ősi birtokára és ott boldog családi életet él. De Csokonai mikor ledobja

magáról a theologus tógáját, boldogulásának vágja be utját, mert nincs más pálya előtte, mint iróskodni, profétává lenni, a mi annyit jelent, mint bizonytalan életet folytatni, maeconások hegyére szorúlni.

A magyar renaissance folyamában ugy tünik föl előttünk e két férfi, mint a nyugati renaissance nemese, ki még kedvtelésből versel és ugyanezen kor humanistája, ki már testestől lelkestől írónak, poétának szánta magát.

Valóban Csokonai élete feltűnően hasonlít a hum nisták nyugtalan és zaklatott pályájához. Születet 1773 ban Debreczenben, abban a nagy alföldi városban, melynek „kálvinista Róma“ a neve és a melynek legfőbb büszkeségét régi protestáus főiskolája, híres kollégiuma képezi. C okonai ez iskolában kezdi meg tanulmányait és midőn atya meghal, teljesen beköltözik ez ódon épületbe, melynek falai között szük felekezeti szellem és középkori fegyelem uralkodott, akár valamely barátkolostorban.

A növendékek együtt laktak, együtt étkeztek, s egyenlő rubát viseltek, általában a tanulók egész nyilvános és magán életét szigorú rendszabályok szabályozták.

Tagadhatatlan, hogy ez az iskola sok nagy embert nevelt és hogy a vallásos buzgóságnak és puritan erkölcsösségnek hü ápolója volt; de C okonai természetével, felfogásával és érzéseivel kiáltó ellentétben állott és szívében meghasonlást keltett. Fokozta e meghasonlást, hogy a költő már kora ifjúságában megismerkedett Rousseau műveivel, melyek végzetes, egész lelki életét megmérgező befolyást gyakoroltak reá.

Rousseau eszméi erősítik benne a rakoncátlanságot, a természetességről hirdetett tanai hajtják oda, hogy a költő szembe

száll az illem külső kellékeivel a társadalmi élet szabályaival, azt híven, hogy elméjének nagy tehetsége és szívének tiszta érzései mellett, bizvást kivétel lehet a köznapi szokások és a társadalmi külsőségek törvénye alól.

Mindenek előtt a kollegium tanáraival és vezetőivel jut összeütközésbe. Egy alsóbb osztály tanítását bízták reá, de a költő e kötelezésében lézzen nyomon sértegette az iskolai rendet és fegyelmet. — Így történt, hogy bár tanítványai ragaszkodtak hozzá és bár rendkívüli tanultsága és nagy tehetsége a tanárok között is sok barátot szerzett neki, mégis „consilium abeundi“-val kénytelen megválni a debreczeni kollegiumtól. Huszonkét év s korában éri e csapás és ettől fogva élete nem egyéb, mint kóborlás, melyet rövidebb-hosszabb ideig tartó álmások szakítanak félbe. Egy darabig még a tanulói pályával küszködik, de nincs hozzá kitartása. Később nem törekszik határozott életpályára, poéta akar lenni és elindul költői műveinek kiadására Maccenasókat keresni. Mindenek előtt az 1796-ban összegyűlt országgyűlés rendjeinél próbál szerencsét. A rendeknek némi pártfogásával találkozáván, füzetes vállalatot ad ki, mely mind csak a Csokonai műveit közli: leiródidaktikus és néhány alkalmi költeményt. Ez utóbbiak azért érdekesek, mivel a nemzetnek közhangulatát, melyet benne a francia forradalom támasztott, leghivebben tolmácsolják. Kortársaival együtt Csokonai is borzad a forradalom eszméitől és tetteitől, nincs is több utóhája, mint hogy a Habsburg ház fegyverei mentül előbb győzelmeskedjenek a költőrségseregén ezért is folyvást buzdítja, lelkesíti az országgyűlést, hogy e küzdelemben

minden erejéből támogassa a királyt, áldozzon érte örömet vagyont és vért.

Az országgyűlés fölözslásával Csokonai Komáromba vonul egy jó barátjához, mert érdekes tudnunk, hogy e korban poétaféle ember, ki alkalmi versektől sem riad vissza, országszerte tárt karokra, vendégszerető házra talált. E városban ismert és szeretett meg egy polgárleányt a kit szerelmi dalai-ban Lilla néven tett híressé. Lilla is szereti a költőt, de ez az egyszerű, józan gondolkodásu polgárleány nem az a magasstos lelkű nemes hölgy, mint a Kisfaludy Lizája, a ki évekig híven kitartott volna ifja me lett, vagy a ki egy bizonytalan állásu költővel kész lett volna megosztani az életnek minden viszontagságát, minden szenvedését. Nehány hölg szívesen fogadja a költő szerelmi dalait, de mivel Csokonai egy év leforgása alatt sem tud magának biztos állást keríteni, a leány végre is hajlik atyjának gyakorlati szavaira és nőül megy egy becsületes, vagyonos kereskedőhöz.

E váratlan szerelmi csalódás teljessé teszi a világgal való meghasonlását; a költő, ki természetétől fogva magába vonuló volt, még zárkózottabbá lesz Rousseauától örökölt passzizmussát közbűbösség, fásultság váltja fel, csak néha tör ki egy-egy költeményben a megrázó jajsó. Egyelőre nem tűz ki magának semmi célt, csak napról napra él egyik másik barátjánál, kik mind-n hibája és küllönködése mellett is szeretik, vagy valamely pártfogójánál, a kiknek jóakarattal egy-egy alkalmi, néha dicsőtő költeménnyel szerzi meg. Egyik ilyen pártfogója, Festetics György gróf, kit a legelső magyar Maccenasának nevezhetünk, tanársághoz juttatja, de ez állásán sem marad egy esztendőnél tovább, ismét vándorothoz nyul és 18 0-ban visszatér szü-

Vertical text on the left margin containing various advertisements and notices, including 'AGA', 'T Z', 'Z', 'os fiai', 'kaphatók', 'y ö k', 'gyermek', 'árahon.', 'APPAN', 'kényesszappan.', 'nyányszappan'.

kákat 42000 frtért vállalják, úgy hogy az ócskaanyagot a föld és törmelék eltakarítása fejében, magoknak kérik; az építést kitűzött időnél előbb — három nagy szünidőre van beosztva — kívánják befejezni és az építést a tanulási idő alatt is folytatják elkerített udvaron Horváth és ifj. Barcsai az összes munkák árából, ha a régi épületekből felhasználható anyagokat újra beépíthetik 6252 frt 88 krt engednek, vagyis 36896 frt 29 krt vállalják az építést, ha pedig az egyház az ócska anyagot magának tartja vissza, úgy 39819 frt 27 krt kérik. A egyes bizottság az ajánlatokat, azok felbontása után azonnali tárgyalás alá vette. A bizottság kellő elbírálás után Horváth és Barcsai ajánlatát fogadta el, mint legutányosabbat, oly feltétel mellett, hogy vállalkozók a régi épületek anyagának felhasználható részét beépíthetik; a többit pedig eltakarítják. Az idén az utcai homlokzat keleti felének és a keleti udvari szálnynak kell a nyári nagy vakozás alatt készre lennie.

Bíróági kinevezés. Sár váry Gusztávot a debreczeni Sár váry család egyik tagját a király az igazságügyi miniszter előterjesztése folytán a budapesti ítélő táblához számfeletti bírónak nevezte ki.

A főhercegisasszony honvéd dala. József főherceg honvédfőparancsnok, mikor kisenjői birtokán idős, mindig meghívja vendégekül néhány régi kedves ismerősét, ezek közt volt, mint rendesen, most pünkösdkor Ormós Péter aradmegyei nyugalmazott alispán ugyszintén Ponori Tewrewk István író. Ez utóbbi — a „Fővárosi Lapok” közlése szerint — egybekötött a következő kis epizódot beszéli el: „Komócsi József, Honvéd dal” t. r. s. ezt Ormós elküldte a főhercegnek, a ki azt el is fogadta a honvédség részére s átadta leányának, Mária Dorottjának, hogy megzenésítse. Ezt megemlíté Ormósnak: „Mariska dallamot költött a szöveghez s leírva átadta nekem. Ep akkor elutazni készültem Fiumé-ből s nagy sietségben elveszett a kézirat, amelyet azt hittem, hogy borítékba téve elküldtem a nyomdába.” Ormós erre megjegyzé: „Fenséges uram! Nálam van a „Honvéd dal” megzenésítve; a fenséges kisasszony saját kézírású költői nálam vannak.” S kiderült, hogy a sietségben József főherceg az Ormós-nak szánt levélborítékba tette tévedésből a „Honvéd dal”-kéziratát. „Hiszen akkor se baj!” „Aradon majd bátor leszek a kéziratot fenségednek átadni.” József főherceg az így megkerült „Honvéd dal”-nak kinyomatja szövegét, dallamát s megküldi a honvédsapatok és cigányoknak s így fog terjedni a lelkesítő honvéddal, mert hiszen a magyar királyi honvédség főparancsnokának a leánya: a szép Mária Dorottya komponálta ihlettel.

Nagy cigánykaravánt, mely 64 nagy és kicsiny cigányból és 20 gébdől állott, kiserült tegnap a csendőrség Acsádról Debreczenbe és betereték a díszes truppot a város istállójába, a mi elég nagy baj, ha megmondjuk, hogy a lovak egyrésze rühes és megfertőzött a város istállóját. Hajtsák máskor az ilyen hadat más helyre.

A kereskedőtársulat palotája és a kereskedelmi akadémia háza költségvetését és terveit az építéssel bizottság szombaton behatóan tárgyalta Gerster Kálmán és Gerster Gyula építészek jelenlétében. — Azokat némi előnyös módosításokkal kivitelre elfogadta. — Tegnap a nagy bizottság Zádor Lajos elnöklete alatt hosszú eszmecsere után, melyben Kiss József kir. tanfelügyelő is jó részt vett, szintén magáévá tette a munkálattal; hasonlóképpen a társulatnak nyomban ülést tartó választmánya is. — Elhatározták, hogy az építési árlejtést e héten, szombaton hirdetik meg a helybeli lapokban. Az előirányzott építési költség 139460 frt, melybe bele van számítva a fűtés és vízvezetési berendezés is. A választmány utasította az elnökséget, hogy az esetlegesen fölmerülő költségtöbblet finanszírozásáról a választmány elé javaslatot terjeszzen.

A pénzügyi tisztviselő kuglizó egylete, mely a társadalom egyéb köreiből is sok tagot számlál, tegnap délután tartott első kuglizását szép kert helyiségében izomozó kuglizás, kedvterítő poharazás között. Az évi jelentés szerint az egylet a múlt évben is az emelkedés útján haladt. A pénztár jól áll. Előző évi maradvány 219 frt. 63 kr., kamatokból befolyt 12 frt 99 kr., tagsági díjakból 60 frt; kuglizásból 209 frt 21 kr., kártyázásból 231 frt 82 kr. Ez összesen 735 frt 65 kr., melyből levonva a 328 frt. 46 kr. kiadást, marad a pénztárban 407 frt 19 kr. vagyon. A vagyon évi szaporolata 187 frt 56 kr. A tisztikar utraalakítása következő eredményvel történt meg: elnök Szunyogh Sándor pénzügyigazgató; I. alelnök: Konez Elek; II. alelnök: Dalmay Kálmán; főjegyző: Dóczy József, aljegyző: dr. Tóth Mihály, gondnok: Babós Sámuel, aramester: Váci János, gondnok: Czenger János.

Uj mérnök. H.-Böszörményben esztőlőkön választották városi mérnököt. A 600 forintos állásra egyetlen képesített mérnök pályázott: Deutsch Arthur, a kit meg is választottak. Bizony, 600 forint kevés egy mérnök-k. Nem esoda, ha egy névtelen olyan levelet küldött Pozsonyól Böszörménybe, a mi ott bosszúsággal és derültséggel vegyes hatást tett a város-atyákra.

Hajdu-Böszörményben az ev. ref. egyház az emeletes gymnaziumi épületet emeltes szálnynyal kibővítette, a mi 15000 forintba került. A Nyilas Ferenc által emelt új épületben elemi iskolák helyeztetnek el. Az új

tornacsarnok, a mely 3800 frtba került, már készen van. A felszerelés mintaszert, mert Boockberg Ernő tanácsa szerint és vezetése alatt készült. Az ottani arany ifjuság szorgalmasan látogatja az új tornacsarnokot. Már arról is beszélgetnek, hogy atletikusi klubba szervezvedjenek. Nagyon helyesen teszik.

Uj templom F.-Józsan. A szomszédos két Józsa községben a r. kath. leányegyház híveinek száma annyira megszaporodott, hogy az ottani kápolna már szűk azok befogadására. E végből az egri káptalan a h.-böszörményi r. kath. plebánus útján felszólította Nyilas Ferenc böszörményi építőmestert, hogy egy 500 személy befogadására elegendő kápolnára, káptori lakra és iskolára tervet és költségvetést készítsen. Nyilas e hó 31-én e tárgyban Egerbe utazik.

Az ev. ref. anyakönyvezési hivatal a mai naptól kezdve az egyház új épületébe tetetett át.

Cserna Vincze, a debreczeni főügyész körutat tesz a kerületében. Folyó hó 21 és 22-én a b. gyulai ügyészséget és fogházat vizsgálta meg. Szombaton Aradra érkezett, ahol látogatást tett Otrubay Károly kir. törvényszék elnökénél, Percz György kir. ügyésznél, az ügyészságnál.

A Hortobágyról örvedetes hírt kaptunk. Künn a pusztán sokkal több és nagyobb esők járnak, mint a városban. Tegnap is nagy eső volt. A legelő rég nem volt olyan kövér, mint az idén. Az állatok egészségi állapota kitűnő.

Szerencsétlenség. Barna János kondás tegnap jött hazafelé a Hortobágyról s a mátai uton oly szerencsétlenül esett le a szekérről, hogy életveszélyes sérüléseket szenvedett. A szerencsétlent egy közeli tanyaúra szállították, honnan a közöriháza hozták be.

Debreczeni ingatlanok forgalma a kir. Törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál f. évi május 16 tól — 23-ig. Oláh János és neje Horváth Julianna veszik Géder András csapókereti szőlőjét 300 frtért. Dr. Nagy Lajos és neje György Mária veszik Bodoky Lajos házat 7500 frtért, Márton József és neje Kálmán Sára veszik Kozák Andrásné Kerékgyártó Julianna és társa házat ondoni földével 1200 frtért. Silbermann Laura veszi Szalai Istvánné és társa házat 2900 frtért. Papp Ferencné Papp Karoliná veszi Bakó András és neje Balog Zsuzsánna házat 850 frtért.

x. Seb. Kneipp atya. L. Kapferer és t. első oszt. mech. Tricoaru gyár Bécsben (Hernals, Ottakringerstrasse 20) az egyedüli mely jogosítva van főtiszt. Seb. Kneipp atya systemája szerinti fémerneműeket gyártani. Ezen gyár a legújabb technikai készülékekkel egyedül é czélra sett berendezve. A rendelkezésre álló nyersanyag a legkitűnőbb tiszta lenfonal. A fenti anyag és fiókjai egyedül jogosítottak a főtiszt, Seb. Kneipp féle fémernemű árak eladására.

Gyászrovat.

Kardhordó Ambrus.

Régen elérte az emberi élet végső határát, a melyről a XC. zsoltár írja énekel, négy év óta nem hagyta el szűk szerzetesi lakását, megtörvén az élet és a hűségesen végzet munka terhe alatt, mégis őszinte, mély fájdalomt érezünk annak a gyászos hírnök hallására, hogy a jó öreg Kardhordó Ambrust még a kegyesrendi atyák házában is hiába keresnek többé ismerősei, tisztelői. Ma hajnalban négy nap óta tartó agónia után elszenderült. A hazai tanúgy, a kegyes tanítórend, az a derék szerzetes rend, a melyet mindig hazafelé érnye ékesített, mely a magyar irodalomnak olyan jeleseként adott, minők Anyós Pál, Révay Miklós, Czuczor Gergely voltak, — közelebbről pedig a debreczeni r. kath. algymnáziuma méltán egyik legjobb munkását, tagját, tanárát gyászolja a boldogultban. Mint tanár alapos, tudományos készültségével és tapintatos pedagógiai módszerével, mint ember szeretettel melettségével és mindenek felett hazafiaságával érdemelte ki azt a nagyra becsülést, melylyel iránta ugy e városban mindenki, amint kívül e városban mindenütt, a hol csak ismerősei vannak, viseltették. Az alábbi rövid életrajz elmondja, hogy milyen érdemes tagja volt ő a rendnek, a melybe ezeltét hetven esztendővel lépett. Kardhordó Ambrus 1804. jan. 8-dikán született Sasváron, egy napon IX. Pius pápával. A kegyes rendbe 1821. okt. 9-én lépett és 1828. okt. 11-én szentelték áldozórára, szintén Pius pápával egy napon. Debreczenbe 1844-ben jött házfőnöknek és igazgatónak. 1865-ig állott a rend debreczeni háza élén és 1874-ig működött mint igazgató háza élén és 1874-ig működött mint igazgató és ekkor a tanítástól is visszavonult. 1844. óta folytonosan Debreczenben lakik, az pedig nagy ritkaság a piaristáknál, hogy valaki közülök egyetlenegy helyen, ha még olyan nagy életkort ér is, anyai idót töltson.

A boldogultat bármily szerény ember volt, érdeménél és ho-szu életkoránál fogva sok czim illette meg: így ő arany misét áldozó, főlászkodó bölcsészettudor, tiszteletkormánytanácsos, a kegyes tanító rend legkorábbi tagja, házi lelki atya, érdemesültebb hazfőnök és nyugalmazott gimnaziumi igazgató tanár, a Ferencz József rend lovagja. Hazafi-ágára szép világot vet a következő kis történet:

Az ötvenes években Benedek altábornagy mint Magyarországi helyettes kormányzója körutja alkalmából meglátogatta a debreczeni kath. algimnaziumot is. A hatalmas

altábornagy ekkor úgy nyilatkozott, hogy a fiatalság nevelésre nézve a magyar történelem tanítása igen fontos tényező, hanem figyelemzteti az igazgatót és a tanári kart, hogy az ifjuságot óvják olyan magyar történelmi könyvek olvasásától, melyek rágalmatokat és ferditéseket tartalmaznak és a melyek az ifjuság lelkét megmetyélezzik, ilyenek például Horváth Mihály munkája. Feltezem, hogy önök közül senki sem tanít Horváth Mihály szerint.

— Euaabból tanított Excellentiss Uram, felelte nyílt őszinteséggel Kardhordó Ambrus. — Miért? kérdezte meglepetten az altábornagy. — Mert azt tartom a legjobbnak, mivel az a leghazafiasabb.

Az altábornagy sarkon fordult és szó nélkül ott hagyta a bátor piarista igazgatót.

A boldogultnak temetése holnap délfután 5 órakor megy végbe a rend házából.

Irodalom és művészet.

Alig van társadalmi vagy irodalmi kérdés, melyre figyelmét ki ne terjesztene hazánkban egyik legjobb és legelterjedtebb szépirodalmi hetilapja: a „Képes Családi Lapok.” Legújabb 21-ik számában cikksorozatokat kezd meg Tolnai Lajos jeles regényírónk és esztétikus hírneves tollából. „A vidék és költői” czim alatt, melyben irodalmi viszonyaink számosságát és töllel esztétik. Meg vagyunk győződve, hogy e cikksorozatát, mely különösen a vidéki írók és költők hivatottjaira akarja a közfigyelmet terelni, kellő méltánylásban fog részesülni a közönség részéről. Az ismertetés sora Könyves Tóth Kálmánnal kezdődik, kinek egy kitűnő rajza mindjárt közöltetik is.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy becsületes asszony története.

— Regény 1 kötetben. —

Írta: R. P. O.

(Folytatás.)

Hagyja abba a kerületést, a mentések után való kapkodást s ne tegyen leleplezéseket. Az ön tréfája mélyen megalázott, de én nem vagyok sem önző, sem bosszuvágyó s különben is személyiségem oly csekély, oly kicsi, hogy nincs mitől tartania, én az ön tündöklő fényes életpályájára sem jó sem rossz befolyással nem lehetek. Legyen boldog.

Menyri számítás, mennyi hiúság és mennyi kétszínűség volt annak az embernek minden szavában, minden tettében, a ki még csak néhány héttel ezelőtt egy elegikus hangulatban a gyöngéd érzelmek lehelével mondotta az ábrándos hiszékeny leánynak: „Költőivé csak a szerelem teszi az életet, e fenséges, tiszta ragyogású érzelmekkel a szívben emelkedettebb lényekké válunk. Modern ember volt, értett a phrasziszokhoz. A mint az ifju nő iménti szavai elhangzottak, Miklós áradással biztosította őt nagyra becsüléséről, tiszteltéről, s anyai iránti ragaszkodásáról hálájáról, — hogy az élet bonyolult hűzetei között sem fogja őt az imádásra méltó nőt végleg elfeledni. Tüntető, áradó természetehogyan sem tudja elviselni, hogy haragosa legyen.

A leány ajka összeszorult s egy fejbicezés után tovább állott. Pál, a ki az ajtó nehéz kárpit keretében állva, összeráncolt homlokkal, borús, árnyas arccal fűrkeszte Ilonát, roppant nyugtalanúságában gyorsan szivta szivarját, olyan füstöt terjesztve maga előtt, mint valami locomatív.

Ilona, hogy a delutáni jelenet hatását, mely talán árulója is lehetett mély titkáknak, elülte Pál emlékeiből, dévajtságot erőltette, közeledett feléje. De nem sikerült neki Pát tévútra vezetni, jól látta az, hogy inkább csak emésztő láz mint vidámság az, a mi oly kínzó idegségben nyilvánult rajta.

Miklós pedig oda ült arája mellé s bizalmaságukban édesen csevegtek a jövő boldogságáról, a gyöngéd völgyény oly közelbe simult az öröm derűjétől ragyogó Marcelinéhez, hogy hajuk érinté egymást a vidor dévajtkodás közben. Az ifju hölgy ihlettel veté szeméit, melyek széplidek és lágyfényűek, mint a tiszta nyári éjben ragyogó hold, a szeretett, imádott férfiára.

Róza néni elragadtatásában le nem vette tekintetét a gyönyörű párról, a fogékony, költői lelkű hajadon agyában még egyre azok a hangzatos yohárköszöntők zibogtak, melyekben kifejtették a képviselőjelölt kiváló egyéniségét, s azután hogy felelt meg az e nagyszabású magasztalásokra, meggyőzve a halgatóságát elméjének pazar gazdagságáról. A nagyhorderejű eszmék egész sorozata oly erővel, oly gyorsasággal hangzottak fel ajkain, mint a zivatáros égen a változó villámok cikázása a hosszan morajló mennydörgésekkel.

— Oh! milyen boldog is lesz ez a kis leány — suttogta lelkesülten a jó Róza tante.

Hona heves nyilatást érzett tépett színében, látva az ara-pár bizalmaskodását, a gerle pár bugását, de hősiesen végig játszott az este nehéz szerepét, egészen úgy, mint az a színművész, ki hagyománytól győttörten lép ki a világot jelentő deszkákra s csak miután feladatának megfelelt, török össze a kulcsák mögött. Midőn már nem kellett színeskednie, kis szobájában,

ereje végleg elhagyta, görcsösen megkapaszkodva minden egyes butorárában, alig tudott ágyához vánszorogni, a hol tompa nyögéssel összerogyott.

X.

Rohamosan mult az idő és a képviselő választás heves napja is lezajlott a lázas nyughatatlan közepette, mely nem csak a két szomszédos urilakban, de az egész vidéken is megszállta volt az embereket. Romhányi Miklós nagy szavazatot többséggel megválasztott képviselőnek. A választás minden nagyobb vérlázító botrány nélkül folyt le, a derék Ozdnyak tüzvést sem kellett roktónöznie, a választási protokollumokat sem megsemmisítenie és eltekintve egy pár részeg paraszt garázdalkodásától, véres verekedésétől, a suhancok profán dalolásától, kurjongatásától és az ellenpártosok kövel és sárral való hajgálásától a lótas-futás emotiójában, a vidéki lapok jogosan írhatták, hogy a választás korrektil s minden rendtelenségtől menten folyt le.

Az új képviselőt minden oldalról a tüntető jóakarók hangzatos szerenczekívánataikkal halmozták el, melyeket Miklós, mint olyan ember, a ki biztosan érzi immár lábait alatt a talajt, a boldog megelégedés mosolyával fogadott. A többi aztán most már magától jön.

És szerencsés életének egyik izgalmas mozzanatát csakhamar követte a másik. Bekövetkezett végre a fényes menyegző örömnappja is, mely ujongó lelkesedést támasztott mindennél.

Róza tante életének e fontos lépésével ellátta bőven a kedves, szöke Marcelint jó tanácsaival, elmondotta mindenféle változatokban, hogy milyennek kell lenni egy gyöngéden szeretot, oadaó, gondos, jó hitvesnek, aztán figyelmeztette mindenféle babonás dolgokra, melyeket a jövendobeli boldogság szempontjából mulhatlanul meg kell csekednie. Kis fehér atlasz menyasszony cipőibe aranyakat raknak, hogy pénzen járjon az oltárig, akkor egész életében bőségben fog uszni.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Kerezag Vilmos.

LAKÁS

berendezésekhez
teljes választéku raktár
szőnyeg, butorszövet,
függöny
ágy és asztaltakarókban
Kuncz József és Társa
czégnél,
kistemplom bazár. (4)

Első magyar
gyapjamosó és bizományos
részvény-társaság.

Budapest, V. Kárpát utca 9. szám.
A gyapjanyírás közleletével, a t. c.
gyapjutermelők és gyapjukereskedők
figyelmét, számos év óta fenálló és kitűnő hírnévre
örvendő

gyapjamosódnakra
irányítjuk, ez idén is minél tömegesebb gyapjuküldemő-
nyek beküldését kérve.
Szolgáltatunk igénybevételét annál ószintűbben
ajánlhatjuk, mert kitűnőnek elismert mossásuk és osz-
tályozásunk által gyors és legjobb értékesítésre va-
gyunk képesítve.
Kimerítő felvilágosítással és programmal kívánat-
ra készséggel szolgálunk.

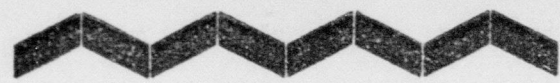
Az igazgatóság.

A nyári táncmulatságokra
Szabó Lajos fia
czégnél

nagy választékban kaphatók

Francia Bafiszfok,
Zephirek és atlas Satin.

gyapju Voile-ok,
Cretonok
olcsó, szabott árakban.

Leszállított árak.

Atyámtól által vett
 üveg porcellán
 és
konyha berendezési
 üzletben tul. Imozott raktár miatt az összes
 asztali tea, kávé, mocca készleteket
 függő lámpákat, fa és bádóg tálcákat,
 virág vázakat, diszkorsókat.
 A mai naptól
 leszállított gyári árakon
 szolgálok.
 Tisztelettel
iff. Pájer József.

Mödlingi Czipőgyár

Debreczen
 Nagyváradi utca 2130.
 Dusan felszerelt raktár
 férfi női fiu és leány czipőket,
 továbbá
 bál-, sétány-, menyasszonyi-, házi- és
 tornaczipők.
 férfi, lovagló, vadász és utazócsizmákat.
 A legolcsóbb gyári szabott árak minden egyes
 pár talpára be vannak vésvé.
 Elv jó és olcsó.

Köszén hátrányt

legjobb minőségben
 szindely és deszkatekők
 behuzására,
 mely által azok tartósága kétszerte
 hosszabb, továbbá csulópok, melyek a
 földbe ásatnak, kerítések és gazdasági
 eszközök befestésére, hordókban a 50
 egész 200 kiló súlytartalommal; to
 vábbá saját gyártmányú KOAKSOT
 (pirszén) kovácsok és lakatosok ré
 szére, ajánlja jutányos ár mellett
 a légszeszgyár igazgatósága
 Debreczenben.

Kaszanyitzky Endre

előbb
 KUHINKA ISTVÁN K.
 DEBRECZENBEN, főpiacz 1900.
 Ajánlja üveg, porcellán, lámpa és ház-
 tartási cikkek nagy választékkal berendezett
 raktárát
 Tavaszi és nyári idénye
 különlegesen
 tükrözött kertigolyókat,
 gráci aranyhalakat,
 igen csinos
 haltartókat és virágtartókat,
 szabadalmazott
 étel és palaczkhűtő jég szekrényeket
 a legjobbak bizonyított egészségi
 szódavíz készülékeket
 minden nagyságban.
Berndorfi chinaezüst
 és Alpacca evőeszközöket
 20 évi jótállás mellett.
 Árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálak
 Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Kardos Lászlónál

czegléd-ufca.
 Kapható a legújabb francia
 batistok, zefirek,
 angol és szerb-
vásznak.

Egyedüli fürdő

mely biztosan gyógyítja az összezsu-
 gorodott tagokat, minden nemét a közs-
 vényes, csuzos bántalmaknak és bármiféle
 bőrbajokat s csontszut, továbbá görvély
 sápkórt, máj, lép, vese, belsődaganatok s
 egyéb női bajokra is a legkitünőbb hatású
 a jól berendezett
Konyári Sóstó-fürdő, megnyitattott
 Május 1-én
 fürdő orvos Dr. Engel Ignác. Massage és
 villany alkalmaztatik.
 Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives
 tudomására hozni, hogy a fürdő éttermét és itsimér-
 sét átvettem, és iparkodni fogok a mélyen tisztelt ven-
 dégek meglegedését jó magyar konyha és hamisítatlan
 italok pontos és olcsó kiszolgáltatása által kiérdemelni.
 Mély tisztelettel

LUDVIG JENŐ
 vendéglős.

Eladó föld.

A debreczeni 14. számú telekkönyv-
 ben A I. 2. r. 7455. hrsz. a. felvett
 ondódi szántóföldnek vb. Nagy József
 csődtömegéhez tartozó fele része, a
 „debreczeni iparegyesületi takarékszövet-
 sénytársaság” Csapó-utcai helyiségében
 folyó 1891. évi május hó 28-án azaz a
 legközelebbi csütörtökön délelőtt 10 óra-
 kor tartandó nyilvános árverésen el fog
 adatni.
 Közelebbi felvilágosítás Tek. Nagy
 Ferenc csődválasztmányi elnök urnál vagy
 alólirott tömeg gondnoknál bármikor sze-
 rezhető.
 Debreczen, 1891. május 25.
Dr. Biró Károly
 csődtömeg gondnok
 ügyvédi irodája Czegléd-u. 19. sz. a.

AZ EGYESÜLT MAGYARHONI ÜVEG-GYÁR RÉSZVÉNY- TÁRSASÁG

(Piacz 1903. Weisz Sándor ház.)
 debreczeni raktárt felosztván, —
 a raktár helyiségeiben található
 összes üveg és porcellán áruk
 még a készlet tart
 tetemesen leszállított
 árak mellett,
 készízetés mellett elárusítottanak.

Csak az esetben valódi, ha főtisztelendő Seb.
 Kneipp plébános aláírásával van ellátva.

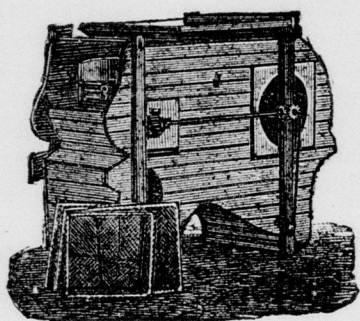

ELSŐ
 oszt. mech.
TRICOT- és
 Fehérműáru-Gyár
 K. Kapferer et Co. Bécs, Hernals.

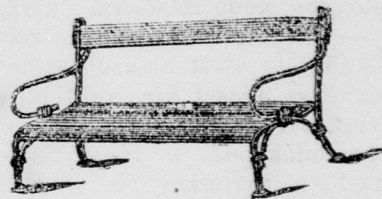
Kneipp Seb. pléb. egészségi fehérműü.

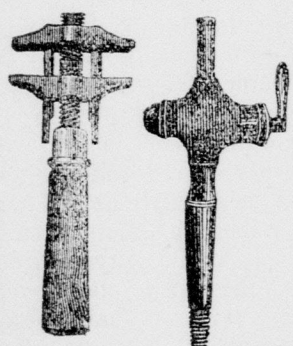
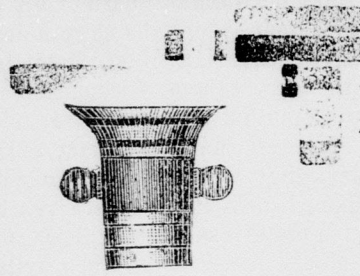
Egyedüli főraktár
 DEBRECZENBEN: KUNCZ JÓZSEF és TÁRSA.
 Nyiregyháza: TAHY ISTVÁN.

Kerti lóozák, kerti butorok, jég szekrények, tizedes mérlegek, kaszák

írásbeli jótállás mellett.
 Valódi Fuchs-féle (rokás jegyű) szerszámok minden iparághoz,
mezőgazdasági eszközök,
 vas- és kátrány tető lemezek
 legolcsóbb beszerzési forrása.

Képes árlap kívánatra bérmentve küldetik,

Tóth Gyula

előbb

Tóth Lajos és Társa

vaskereskedése DEBRECZEN, főpiacz városház sarkán.

